

Sygn. akt IV CSK 143/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 listopada 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Kozłowska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Monika Koba

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa Syndyka masy upadłości D. Spółki Akcyjnej w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w W.

przeciwko E. (Cyprus) Limited z siedzibą w N. (Cypr)

z udziałem interwenienta ubocznego po stronie pozwanej - S. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowo-akcyjnej z siedzibą w G.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną i wydanie nieruchomości,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 13 listopada 2020 r.,

skargi kasacyjnej interwenienta ubocznego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 24 kwietnia 2018 r., sygn. akt V ACa (...),

uchyla zaskarżony wyrok, znosi postępowanie przed Sądem Apelacyjnym w (...) w zakresie obejmującym rozprawę w dniu 24 kwietnia 2018 r. i przekazuje sprawę Sądowi Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

W sprawie z powództwa Syndyka Masy Upadłości D. S.A. w upadłości likwidacyjnej w W. przeciwko E. (Cyprus) z siedzibą w N. (Cypr), Sąd Okręgowy w B. wyrokiem z dnia 29 kwietnia 2016 r. nakazał pozwanemu, aby wydał masie upadłości szczegółowo opisane w sentencji wyroku: grunty objęte prawem użytkowania wieczystego, nieruchomości budynkowe i stanowiący nieruchomość lokal mieszkalny, w pozostałej części oddalił powództwo i orzekł o kosztach procesu.

Apelacje od tego wyroku złożyły obie strony. W toku postępowania apelacyjnego, S. sp. z o.o. S.K.A. z siedzibą w G., w związku z doręczonym jej przez Sąd pismem pozwanego z dnia 16 stycznia 2018 r. o zawiadomienie jej o toczącym się postępowaniu i wezwaniu do udziału w sprawie, pismem z dnia 23 kwietnia 2018 r. (prezentata biura podawczego), przystąpiła do sprawy w charakterze interwenienta ubocznego. Na rozprawie apelacyjnej w dniu 24 kwietnia 2018 r. przewodnicząca poinformowała obecnych, że wpłynęła interwencja uboczna spółki S., od której nie została uiszczona należna opłata, a następnie, po przeprowadzeniu rozprawy z wysłuchaniem pełnomocników stron i jej zamknięciu, został ogłoszony wyrok, którym częściowo zmieniono rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego i oddalono apelację pozwanego.

W skardze kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego S. sp. z o.o. S.K.A. z siedzibą w G. domagając się jego uchylenia i przekazania sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania zarzuciła nieważność postępowania na skutek pozbawienia jej możliwości jej praw, a także naruszenie art. 316 k.p.c., przez niewzięcie pod uwagę stanu sprawy rzeczy istniejącego w chwili zamknięcia rozprawy polegającego na tym, że pozwana nie jest posiadaczem objętych sporem nieruchomości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z akt sprawy, poza faktami, które wyżej przytoczono, nadto wynika, że pismo procesowe, nieopłacone, w którym Spółka zgłosiła swoje wstąpienie do sprawy zostało wniesione przez członka zarządu komplementariusza S. sp. z o.o.,

uprawnionego do samodzielnej reprezentacji. Oznaczało to, że brak opłaty, w tym wypadku wynoszącej piątą część opłaty obliczonej od wartości przedmiotu sporu (art. 19 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach w sprawach cywilnych, jedn. tekst: Dz.U. z 2020, poz. 755), nie prowadził do zwrotu pisma (art. 130² § 1 k.p.c.). Z akt sprawy ponadto wynikało, że zarządzeniem z dnia 24 kwietnia 2018 r. wezwano interwenienta ubocznego do uiszczenia opłaty od interwencji i wezwanie to doręczone zostało spółce w dniu 11 maja 2018 r. (k. 975); opłatę uiszczono w terminie. Postanowieniem z dnia 5 lipca 2018 r. Sąd Apelacyjny przywrócił Spółce termin do złożenia wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem, po doręczeniu którego wniosła skargę kasacyjną.

Zgodnie z art. 76 k.p.c. interwencja uboczna może być zgłoszona w każdym stanie sprawy aż do zamknięcia rozprawy w drugiej instancji. Oznacza to, że interwencja uboczna S. sp. z o.o. S.K.A. z siedzibą w G. zgłoszona w dniu 23 kwietnia 2018 r. zgłoszona została w czasie właściwym. Biorąc pod uwagę, że z art. 126² § 1 k.p.c. wynika, iż Sąd nie podejmie żadnej czynności na skutek pisma, od którego nie została uiszczona należna opłata, interwenient uboczny prawidłowo został wezwany do uiszczenia opłaty. W opisanej zatem sytuacji obowiązkiem Sądu było odroczyć rozprawę apelacyjną do chwili uiszczenia w wymaganym terminie opłaty należnej od interwencji ubocznej, tymczasem przed upływem terminu do jej uiszczenia, zamknął rozprawę i ogłosił wyrok.

Z treści art. 77 § 1 k.p.c. wynika, że osoba, która zgłosiła wstąpienie do sprawy w charakterze interwenienta ubocznego staje się podmiotem postępowania wskutek dokonanego zgłoszenia, a więc z chwilą złożenia pisma. Ponieważ uiszczenie opłaty wywołuje skutek od chwili wniesienia pisma, w okolicznościach sprawy oznaczałoby to, że S. sp. z o.o. S.K.A. z siedzibą w G., stała się uczestnikiem postępowania z dniem 24 kwietnia 2018 r. Jakkolwiek w procesie prowadzonym bez naruszania przez sąd przepisów obowiązujących przepisów prawa, wniesienie opłaty następuje w toku procesu, a nie po jego prawomocnym zakończeniu, to, jeśli uwzględnić, że Sąd Apelacyjny naruszył przepisy, trzeba przyjąć, że opłata od interwencji, jako uiszczona z zachowaniem terminu, skutkuje uzyskaniem przez Spółkę statusu interwenienta ubocznego od 24 kwietnia 2018 r. Tego statusu może pozbawić interwenienta dopiero stwierdzenie

bezpodstawności zgłoszenia interwencji jednakże takie skutki może wywołać dopiero prawomocne orzeczenie uwzględniające opozycję.

W tych okolicznościach brak powiadomienia interwenienta ubocznego o terminie rozprawy apelacyjnej i wyrokowanie w tym dniu uzasadnia wniosek o pozbawieniu go możliwości obrony jego interesu prawnego, dla ochrony, którego przystąpił do procesu, ze skutkiem nieważności postępowania (art. 379 pkt 5 k.p.c.).

Z przedstawionych przyczyn Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji (art. 398¹⁵ § 1 k.p.c.).

jw